

Olki tekee emakot onnellisiksi, pihatto pitää jalat kunnossa

Terhi Torikka, Maaseudun Tulevaisuus

kuvat: Kimmo Haimi

Puhtailla oljilla on hyvä olla. Tämä puuhakas emakkoryhmä lähtee lähipäivinä satelliittisikalaan, jossa emakot porsivat runsaan kolmen viikon kuluttua.

Emakot tonkivat, röhnöttävät ja mutustavat olkea silmännähdessä tyytyväisinä **Jari Ollikkalan** isännöimässä emakkorenkaan keskusyksikössä. Isäntä soisi kuluttajienkin tietävän, että suomalaiset siat voivat myös hyvin.

”Olisi hienoa myydä lihaa niin, että kuluttaja voisi itse nähdä, mistä kinkku on peräisin ja tehdä valintansa sen mukaan. Nyt päätökset tekee kauppa.”

Sikojen elinoloja ei juuri ole viime aikoina mediassa mairiteltu. Kuten monessa muussakin suomalaisessa sikalassa, myös Jari Ollikkalan kasvattien asumuksessa voidaan kuitenkin oikein hyvin.

”Mielestäni sen näkee ihan paljaalla silmällä, että nämä voivat hyvin. Samalla ne myös tuottavat hyvin. Ja tietysti

tuottajallakin on hyvä olla, kun eläimet voivat hyvin”,
Ollikkala toteaa sikalastaan.

Ollikkala pyörittää yhdessä työntekijä **Wilma Mustosen** kanssa 440 emakon keskusyksikköä, jolla on kaksi satelliittia. Asumeista 280 on yhtäaikaan keskussikalassa, 160 satelliiteissa. Ryhmän vaihto tehdään joka toinen viikko.

Satelliitit sijaitsevat keskimäärin sadan kilometrin päässä keskusyksiköstä. Kuljetukset ovat emakkorenkaille iso kustannuserä, mutta eläimiä ne eivät tunnu juuri haittaavan.

”Emakot kulkevat tottuneesti autoon ja sieltä pois. Matkan pituudella ei ole niille merkitystä”, Ollikkala sanoo.

Keskusyksikön hyvinvoinnin takaamisen lisäksi myös sillä on omistajalle merkitystä, miten emakot satelliiteissa elävät.

”Esimerkiksi porsimisen jälkeinen ruokinta vaikuttaa siihen, miten emakko porsii seuraavalla kerralla. Mikäli satelliitissa ilmenee ongelmia, pyrimme ratkaisemaan ne yhdessä. Näin saamme parhaan tuloksen, kun eläimet voivat ja tuottavat hyvin”, Ollikkala sanoo.

Jalat pysyvät kunnossa pihatossa

Emakot elävät keskusyksikön pihatossa vapaasti neljänkymmenen emakon ryhmissä. Ruokintahäkit toimivat ruoka- ja turvapaikkoina.

”Ryhmien palatessa kotiin tulee joskus kärhämiä. Silloin muutamat haluavat olla rauhassa ruokintahäkeissä. Jos joku eläimistä ei sopeudu ryhmään lainkaan, se saa sairaskarsinasta yksión”, Ollikkala kertoo.

Vapaa liikkuminen tekee hyvää. Emakkojen keski-ikä on korkea, koska esimerkiksi jalat kestävät liikkumisen ansiosta hyvin.

”Vanhimmat porsivat jopa 12 kertaa. Emakkojen uudistusprosentti vaihtelee 36–40 prosentin välillä”, isäntä kertoo.

Kuivikkeena käytetään runsaasti olkea. Se toimii samalla virikkeenä ja takaa vähintäänkin riittävän kuidun saannin. Emakot paitsi makaavat oljilla, myös tonkivat ja syövät niitä.

Pihatto on jaettu palkilla kahteen osaan. Pääosa emakoista käyttää siististi toista puolta oleskeluun ja nukkumiseen, toiselle tehdään tarpeet. Jälkimmäinen puoli, eli lantakäytävä, puhdistetaan kolmesti viikossa. Vuosittain olkea kuluu noin 750 pyöröpaalia.

Jari Ollikkala pyrkii välttämään turhaa antibioottien käyttöä. "Koetamme hoitaa esimerkiksi haavoja vesihydrauksella ja kipulääkityksellä, usein se riittää." Kuvassa isäntä huuhtelee emakon silmäkulman haavaa kylmällä vedellä. Samalla annetaan kipulääkettä ja mitataan ruumiinlämpö.

"Oljen on oltava hyvälaatuista, koska emakot syövät sitä", Ollikkala korostaa.

Olkikuivituksen ansiosta myös sikalan ilmanlaatu pysyy hyvänä.

Tuloksellista yhteistyötä

Tila tekee yhteistyötä eläinlääkäriopiskelijoiden kanssa, jotka käyvät tilalla opiskelemassa tiineyden eri vaiheita.

"Opiskelijayhteistyö on mukavaa. He myös näkevät ulkopuolisina monet asiat selkeämmin", Mustonen kertoo tyytyväisenä.

Hän on työskennellyt Ollikkalan sikalassa vuodesta 2001. Työ ja tekijä löysivät toisensa tilasta julkaistun paikallislehden jutun perusteella.

Eläinten parissa aiemminkin työskennellyt Mustonen otti tilaan yhteyttä löytääkseen mieluisan työn läheltä kotia. Nyt kumpikin osapuoli on tyytyväinen.

"Wilmalla on tärkeä rooli sikalan hoidossa", Ollikkala toteaa.

Hyvinvointituesta ei muutoksia

Ollikkala on yksi Suomen noin 600:sta eläinten hyvinvointitukea hakeneesta sikatilasta.

"Tuki on tervetullut kiitos panostuksesta hyvinvointiin. Emme joutuneet muuttamaan mitään ehtojen täyttämiseksi. Kaikki

on ollut vaatimusten mukaista jo vuodesta 1995. Järjestelmä on rakennettu niin, että hyvinvointi tulee melkein automaattisesti”, isäntä kuvailee.

Tilaa on runsaasti, 2,5 neliometriä emakkoa kohden.

”Vastaavankokoisessa lietalantasikalassa voisi olla noin 500 emakkoa”, isäntä arvioi.

”Tavallaan olemme siis olleet tyhmiä, kun emme ole hyödyntäneet kaikkea tilaa. Ei ole kuitenkaan tullut kertaakaan mieleen, että olisi pitänyt toimia toisin.”

Ollikkalan mielestä sikojen hyvinvointi on yleisellä tasolla parantunut vuosi vuodelta.

”Ei tässä markkinatilanteessa pärjää, jos ei pidä eläimistä hyvää huolta.”

Aikaa keskittyä emakoihin

Ollikkalan tila on toiminut keskusyksikkönä vuodesta 2001.

”Kyselin A-tuottajilta satelliitin paikkaa. Etelä-Suomessa ei ollut keskusyksikköä, joten ei onnistunut. Hieman myöhemmin kysyttiin, ryhtyisinkö sellaiseksi. Hetkeäkään en ole katunut.”

Wilma Mustonen huomioi jokaisen emakon erikseen. Tilalla on liemiruokinta, jonka lisäksi rehua jaetaan käsin yksilökohtaisen tarpeen mukaan.

A-tuottajien piirissä on 12 vastaavaa kokonaisuutta, jotka tuottavat yhteensä noin 23 prosenttia Atrian sianlihasta. Keskusyksiköt ovat rakenteiltaan hyvin samanlaisia. Pääosalla on neljä satelliittia, mutta Ollikkalalla vain kaksi.

"Tämä on varmaan se suunta, mihin ollaan menossa. Ennen emakkoja meni 40 neljään eri sikalaan, nyt 80 kahteen sikalaan."

Keskusyksiköiden omistajat pitävät tiiviisti yhteyttä keskenään.

"On hienoa, että ongelmatilanteissa on aina joku, jolle voi soittaa koska tahansa ja kysyä neuvoa", Ollikkala kiittelee.

Keskusyksikkö hoitaa emakkojen tiineytykset, porsitukset tapahtuvat satelliiteissa. Uudistusemakot tulevat erillisestä yksiköstä, joka on myös pihatto. Emakoihin keskittyminen mahdollistaa hyvin eläinten yksilöllisen hoidon ja tarkkailun.

"Seuraamme eläimiä tarkasti ja otamme heti hoitoon, jos jotakin ilmenee. Kaikki katsotaan läpi kahdesti päivässä", Mustonen sanoo.

Lisäksi jokainen emakko tarkastetaan perusteellisesti niiden palatessa takaisin satelliiteista.

Eläinlääkärikustannukset ovat tilalla matalat. Lääkkeitä pyritään käyttämään harkitusti. Esimerkiksi sorkkaongelmien ja haavojen hoidossa on havaittu hyväksi vesihydraaminen.

Esimerkiksi tulehtuneen sorkan vuoksi eläimelle ei anneta heti penisilliiniä, vaan haavaa huuhdellaan kylmällä vedellä.

"Se toimii ja on edullista. Voin suositella", Ollikkala sanoo.

Kaupalla liikaa valtaa

Ollikkala uskoo, että kuluttajalle pitäisi näyttää lihan alkuperä ja myydä lihaa suoraan tilalta.

"Tuottajat, joille se on mahdollista, voisivat irtautua kaupasta ja alkaa myydä tuotteita itse. Kauppa ajattelee liikaa omaa napaansa ja määrää sen, mitä kuluttaja ostaa.

Kuluttajaa viedään kuin pässiä narussa", Ollikkala kritisoi.

"Uskon, että kuluttajilla on kiinnostusta vaikuttaa valinnoillaan siihen, miten tuotantoeläin on elänyt, mitä se on syönyt ja missä se on kasvanut."

"En voisi kuvitella, että työskentelisin toisenlaisella sikatilalla. Kerron usein helsinkiläisille ystävilleni eläinten oloista täällä. He haluaisivat ostaa lihaa nimenomaan tällaiselta tilalta, jos se olisi mahdollista", Mustonen kertoo.

Jo varsin kookkaaksi varttunut, mutta lempeä Arttu-karju toimii Ollikkalan tilalla astuvana karjuna.

Suoramyynnin aloittaminen ja koko sikaketjun hoitaminen omien seinien sisällä onkin käynyt Ollikkalalla mielessä.

"Tuottajan saama hinta sianlihasta on surkea. Jos kaupan kate jäisi pois, suoramyynnistä voisi jäädä jotakin käteenkin. Tässä näkisi tasan tarkkaan eläimen koko elämän", isäntä miettii.

Hyvinvointi esiin kuluttajille

"Jollain tavalla pitäisi saada näytettyä, miten sianlihaa tuotetaan hyvinvointi huomioon ottaen. Tottahan on, että joka paikasta saa ikäviä kuvia, jos niitä haluaa", Ollikkala viittaa taannoisiin sika-alan kohujuttuihin julkisuudessa.

Hän haluaisi nostaa selvemmin esiin myös suomalaisen sianlihan turvallisuuden ja eläimille annetun pienen lääkemäärän.

"Esimerkiksi Tanskassa sikatiloilla joistakin eläintaudeista ei päästä kokonaan eroon lainkaan. Siellä on eletävä tautien kanssa lääkkeiden avulla."

Tautitilanteen vuoksi vastaavalla tavalla toimivia emakkorenkaita onkin Suomen lisäksi vain Norjassa ja Ruotsissa.

"Muualla se ei toimisi. Meillä ei ole ollut renkaassa mitään tautiongelmia."

